

Малите деца, играчките и раното учење

ДА УЧИМЕ ЗАЕДНО – МАЛИТЕ ДЕЦА, ИГРАЧКИТЕ И РАНОТО УЧЕЊЕ

Малите деца се многу зафатени луѓе. Тие се желни да учат за светот околу себе и да се воодушевуваат од работи кои вам ви изгледаат обични. Дел од утрото тие можат да го минат трчајќи низ паркот – стануваат подобри во стартот на трчањето, запирањето, одењето напред па назад, како и брзото вртење на десно. Потоа, долго време можат да стојат мирно, да превртуваат камчиња и гранки.

Доколку сè е во ред, малите деца целосно се менуваат во втората година од животот. Тие исто така можат и независно да се движат. Зборуваат со свои зборови и разбираат повеќе од она што го кажувате.

Добри играчки за учење

Малите деца уживаат играјќи со интересни материјали. Ним им се потребни многу предмети за играње, но не треба сите да бидат купени играчки. Пред да ги потрошите вашите пари за играчка, внимателно разгледајте ја. Дали малите деца може да ја користат на различни начини? Дали ќе го дополнат она во што уживаат? Многу од играчките од продавница се рекламираат како добри за „раното учење“. Но децата учат преку стекнување различни искуства, а не играјќи само со неколку пластични играчки. Ако играчката е со ограничен интерес, малите деца брзо ќе ја остават за поинтересната кутија во која пристигнала истата играчка. Потрошете ги парите на материјали за играње што не можете да ги направите или да ги склопите. Еве неколку добри идеи за играчки што можете да ги купите или да ги склопите од она што веќе го имате.

- Со солидна рачна количка може да си играат долг период. Таа им дава рамнотежа на малите деца кои сè уште се нишаат додека одат. Но наскоро, истата таа количка ќе биде добра за превезување на мечињата или збирка од шишарки на малото дете.
- На малите деца им се потребни голем број обични дрвени и пластични коцки. Прво тие сакаат да градат едноставни кули или да ја урнат онаа што вие сте ја направиле. Малите деца го развиваат разбирањето за простор и форми со ставање и вадење на коцките од кутијата, одново и одново. Подоцна, во раното детство, тие и нивните другарчиња ќе изградат сè што ја разгорува нивната фантазија – гаража за количките, кафез за нивните диносауруси.
- Малите деца многу сакаат да собираат, категоризираат и сортираат. Можете да купите едноставна играчка за сортирање, но истото знаење можат да го стекнат и со разни кутии со различна големина и со „поштенско сандаче“ направено дома.

- Големите картонски кутии се исто така корисни затоа што во нив може да се седи, можат да се туркаат и да се украсуваат. Наскоро тие ќе се претворат во автобус за седење, пештера за криење и маса во замислено кафе.
- Малите деца обожаваат да се дотеруваат, но за тоа не им е потребна специјално купена облека. Тие сакаат шапки, торби и облека кои лесно можат да се облечат, како што се убавите марамии или елек од костум. Како што се развива нивната фантазија, убавиот материјал може да се претвори во наметка, здолниште или во начин како да се претворат во пеперутка.
- Соберете голема торба или кошница од безбедни материјали што се користат во домаќинството, кои во спротивно би биле рециклирани или би се нашле во канта за ѓубре. Малите научници се забавуваат додека ги истражуваат картонските цевки, пластичните шишиња со широко грло, чепови од плута и макари, конзерви (празни и исчистени), амбалажа од супермаркет, старовремски дрвени штипки. Проверете дали сè е безбедно за да можат да го стават во уста, затоа што малите деца некои предмети ќе ги стават во устата. Избегнете ги кутиите од стиропор и се разбира, сè што е со остри рабови.

Децата учат кога имаат време и простор за вежбање. Тие ги повторуваат активностите, честопати со мали измени. На овој начин, тие можат да разберат како функционираат работите. Се уверуваат во тоа која ќе биде последицата од некоја активност и дали нешто ќе го собере некаде или не. Обидете се да гледате вон очигледниот метеж, за да видите што истражуваат и што научиле малите деца. Се разбира, разумно е да поставите некои основни правила како „боичките и пластелинот ќе останат на масата, врз мушамата“. Олеснете им на малите деца да бидат дел од раскренувањето и дајте им време да ги најдат предметите, да ги избришат и да ги стават во кутиите или кошниците.

Учење од секојдневниот живот

Малите деца не учат само од она што возрасните го сметаат за игра. Тие многу учат кога ќе излезете да прошетате низ соседството. Бебињата и малите деца се многу заинтересирани за обичниот локален кружен тек. Прошетката низ населбата или одењето до пазар им овозможува доволно време да застанат и да зјапаат. Малите деца ќе кажат и ќе покажат дека аголот им е познат, а исто така ќе го покажат новопристигнатиот кран на градилиштето. Знаењето на малите деца се надградува и преку обичните искуства како што се: праќањето писма, купувањето леб и гледањето како голема црна бубачка минува по тротоарот.

Штом малите деца се подвижни, тие се желни да ви бидат помошници во секојдневните домашни рутини. Дајте им дополнително време и на тој начин тие ќе чувствуваат дека ви се од корист.

- Ќе забележите како се концентрираат додека ги користат метлата и лопатата или додека ја наводнуваат градината.
- Кога помагаат во раскренувањето, малите деца сфаќаат дека животните одат на фармата, а дека пилата треба да се стави на полицата.
- Кога сте во продавница, оставете ги да го најдат млекото и да изберат некои овошки и зеленчук. Тие чувствуваат дека се вклучени и учат многу нови зборови.
- Малите деца се подготвени за едноставно готвење, како и за помагање во рутините како што е поставувањето на масата. Почнуваат да го сфаќаат едноставното броене во ситуации како што се: „Ни треба уште една лажица“ или „Додади уште две шолји...“ (покажувајте со прстите како визуелен знак).

Потребен е долг период пред малите деца да можат целосно да се грижат за себе. Тие не можат да вежбаат самите да се хранат или да облечат џемпер, доколку сте дошле во искушение да им дадете да се обидат, за да заштедите на време и за да не растураат. Побрзото не е секогаш подобро, штом подобро ќе ги сфатите можностите малите деца да учат на подолг период. Дополнително на физичките вештини, тие учат и за причина и последица: што е тоа што следува по нешто друго, како и за едноставно благовремено планирање.

Играчки од природни материјали

- На малите деца им се допаѓа допирот на водата и тие употребуваат едноставни предмети за да истураат, да ги полнат и празнат. Во домот, наполнете им го лавабото со вода, а доколку е потребно, ставете и безбедносни скалила. Песокот, или другите суви состојки како што се ориз и тестенини може да бидат во легенот за перење или во пластичните садници.
- Малите деца се подготвени за едноставна применета уметност. Рацете и прстите се најдобрите алатки за цртање. Набрзо тие ќе можат да работат со големи четки за боене, парчиња сунѓер, мрсни боички и дебели кредити. Оставете ги да ја рашират хартијата и најдете начин тоа да го прават надвор кога времето е топло. Оставете ги да уживаат во она што го прават и избегнувајте да ги брзате да нацртаат нешто одредено.
- Малите деца уживаат да играат со пластелин, затоа што може да го боцкаат со прстите и рацете, да го виткаат и обликуваат. Од корист е да купите мало сукало. Формите за сечење тесто може да бидат од вашиот шкаф или од делот за кујнски прибор во супермаркетот.

Моќ на размислување на малите деца

Раната писменост е многу важна, а најдобар начин за нејзино охрабрување е да се ужива во книгите заедно со малите деца. Запомнете го моментот кога ќе почнат да имаат омилени книги и нив читајте ги повеќепати. Малите деца уживаат во драматични паузи, како и во повторувањето на фразите што тие можат да ги изговорат. Некои мали деца сами почнуваат да ја раскажуваат приказната и покажуваат дека веќе разбираат како функционираат книгите – со вртење на страниците на правилен начин или можеби со викањето „Крај“ кога приказната ќе заврши. Малите деца треба да откријат дека сликите претставуваат вистински предмети. Бидете возбудени кога ќе го поврзат она што го гледаат надвор – голем сончоглед или противпожарна кола – со сликата во нивната книга.

Детските песнички им помагаат на децата да ги разберат звучните шеми на начин којшто подоцна ќе им помогне при читањето и пишувањето. Тие исто така им помагаат на децата да ги научат деталите на многуте звуци што го сочинуваат јазикот.

Меѓу својот прв и втор роденден, малите деца учат доволно за да знаат како функционира светот и за да почнат да замислуваат работи и да си играат „преправање“. Првите игри на преправање најчесто се кратки – малото дете може да се преправа дека се храни употребувајќи празна лажица. Наскоро тие ќе почнат со преправање дека го ставаат мечето да спие или дека се возат со автомобилот по „патот“. Малите деца почнуваат да кажуваат шеги, се преправаат дека чинијата во нивните раце е шапка или некому намерно му се обраќаат со погрешното име. Нивната насмевка кажува: „Ти знаеш дека јас знам дека ти знаеш дека сè е преправање“.

Многу работи се случуваат во главата на малото дете. Но на возрасните може да им биде тешко да го разберат нивниот начин на размислување. Постои искушение децата да се брзаат до идеите како што се бои или форми. Овие идеи нам ни се чинат очигледни, но нема добра причина зошто би се постапувало како боите и формите да се поважни од оние идеи што малите деца почнуваат да ги сфаќаат. Навистина е корисно да се разбере како се развива јазикот. Пред сè, малите деца учат зборови кои ги означуваат имињата на познатите луѓе и предмети. Потоа тие учат зборови што претставуваат активност. Дури тогаш тие почнуваат со зборови што го опишуваат нивниот свет, а кои се однесуваат на нивните идеи. Овој развој обично е во втората половина од втората година од животот. Слушајте ги постарите деца и можете да слушнете: „големо“, „високо“, „вкусно“, „жешко“, „смрдливо“ и други зборови за идеи. Овие зборови немаат смисла сè додека малите деца не се стекнат со поголем фонд зборови за именување и активности, затоа што зборовите треба да поврзуваат. „Големо“ и „високо“ се идејни зборови што не можат да стојат сами. Не можете да имате големо – автобусот е голем.

Можете да им помогнете на малите деца да го направат возбудливиот чекор кон некои идеи кога ќе слушате и гледате што досега има смисла. Не треба да брзате во тоа да ги натерате да научат. Наместо тоа, вметнувајте ги зборовите во разговор кога ќе има соодветна можност за тоа. На пример: „Дали ги сакаш твоите сини пантолони денес?“ или „Леле колку гласно кивна!“ Забележете ги и бидете восхитени од сите зборови што вклучуваат идеи. Боите и формите ќе дојдат во свое време.